

Finansklagenemnda Skade

Avgjørelse FinKN 2024-623

5.7.2024

KLP Skadeforsikring AS

Næringsliv

Kriminalitetsforsikring – vilkårstolkning – betydning av inngått forlik - fal. § 3-3

Sikrede ble den 28.5.21 utsatt for et datainnbrudd/hacking. Som følge av angrepet fikk sikrede egne og eksterne kostnader til utbedring av sikredes IT-system. Tap i saken ble krevet dekket under avtalt kriminalitetsforsikring i foretaket. Foretaket avsto dekning under henvisning til vilkårsbestemt unntak, og anførte at det ikke var sannsynliggjort at "andre enn ansatte, vikarer og oppdragstakere" hadde skaffet seg selv eller andre en økonomisk fortjeneste. Foretaket viste også til at det var inngått forlik mellom partene i saken. Sikrede fastholdt sitt krav og anførte at forliket var begrenset til spørsmål om misligholdt informasjonsplikt da sikredes avtale med foretaket ble inngått i 2017. Nemnda kom til at sikredes tap ikke var omfattet av forsikringen, samt at vilkårene verken var uklare eller urimelige. Nemnda kom videre til at sikrede som følge av forliket ikke kunne påberope seg brudd på informasjonsplikten ved tegning, og at det heller ikke var dokumentert at foretaket ved fornyelsen i 2019 hadde brutt informasjonsplikten.

Saksfremstilling

Saken gjelder krav om dekning under kriminalitetsforsikring for hackerangrep mot sikredes virksomhet.

Sikredes forsikring omfatter:

(...)

6 Utvidet dekning

Forsikringen er utvidet til å omfatte:

6.1 IT-Kriminalitet - formuestap påført sikrede ved datakriminalitet av utenforstående

Vilkårenes punkt 4 endres til å omfatte:

Sikredes økonomiske tap som konstateres i forsikringstiden og som har oppstått som følge av at andre enn ansatte, vikarer og oppdragstakere

- skaffer seg selv eller andre en økonomisk fortjeneste som følge av tyveri eller bedrageri i henhold til straffeloven og

- tapet har oppstått som følge av inntrengning i og manipulering av datanettverk i sikredes databehandlingssystem.

Sosial manipulasjon som fakturasvindel, direktørsvindel og phishing er følgelig ikke omfattet av forsikringen

(...)

Sikrede ble 28.5.21 utsatt for et datainnbrudd/hacking som ble avdekket da sikrede mottok en e-post om at firmaets nettverk var hacket, og at alle viktige filer var blitt kryptert. Hackerne krevde løsepenger, men dette ble ikke etterkommet av sikrede.

Sikrede anmeldte 31.5.21 forholdet til politiet. Saken ble henlagt 7.6. 21 pga. uidentifiserbar gjerningsmann.

Sikrede krevde dekning under forsikringen for det økonomiske tapet som følge av angrepet. Tapet omfattet betaling til sikredes IT-leverandør til utbedring av IT-systemet med kr 71 258 eks. mva., sikredes egne kostnader på kr 165 675 eks. mva. og utlegg til juridisk bistand på kr 25 000 eks. mva.

Foretaket avsto kravet ved e-post av 26.8.21 begrunnet med at punktet "skaffer seg selv eller andre en økonomisk fortjeneste som følge av tyveri eller bedrageri i henhold til straffeloven" ikke var tilfredsstilt.

Sikrede tok deretter ut stevning mot foretaket med krav om erstatning fra foretaket for brudd på informasjonsplikten under tegning. Saken ble hevet som forlikt i forliksavtale av 15.3.23.

Sikrede krever dekning for tapet som følge av hacking med et beløp på kr 261 993 eks. mva./kr 333 354 inkl. mva. og anfører prinsipalt at vilkårene er tilfredsstilt. Hensikten med innbruddet i sikredes maskin- og software var å få tak i informasjon som kunne brukes til å presse penger fra sikrede, jf. e-post med krav om løsepenger i form av BITCOIN tilsvarende 1 600 Euro. Dette er åpenbart et vinningsmotiv.

Sikrede viser videre til at alle sikkerhetsforskrifter er oppfylt og at sikkerhetskravene ikke viser til eller inneholder noe om krav til økonomisk vinning for den eller de som har gjennomført hackingen.

Sikrede anfører subsidiært at foretaket er ansvarlig for det tap sikrede er påført da vilkårene ikke er formulert klart nok, jf. fal. § 1-7. Sikrede viser videre til fal. § 1B-1 (2) og anfører at foretaket ikke har gitt tilstrekkelig informasjon om forutsetning for dekning, jf. NOU 1983:56 og Rt. 2003 s. 1524. Det er sterkt urimelig at sikrede skal påvise at gjerningsmann/ene har hatt en økonomisk fortjeneste. Når politiet henlegger saken, er det i realiteten umulig for sikrede å ha noen formening om hvilken økonomisk fortjeneste hackerne har hatt. Foretaket er ansvarlig etter fal. § 21-2 (erstatning for brudd på alminnelige plikter).

Sikrede anfører videre at det er gjort en vesentlig endring i dekningen fra den opprinnelige avtalen fra 2017 og til vilkårene som gjaldt på skadetidspunktet som foretaket ikke har informert om i tilstrekkelig grad. Det opprinnelige vilkår fra 2017 fastslo:

Vilkårene punkt 1 endres slik at også datakriminalitet utført av andre enn sikredes ansatte og vikarer er omfattet av forsikringen. Tapet må ha oppstått som følge av inntrengning eller manipulering av datanettverk i sikredes behandlingssystem.

Sikrede bestrider at forliket har betydning for kravet. Forliket gjaldt informasjon ved avtaleinngåelsen i 2017, og er ikke bindende for sikrede for etterfølgende endret forsikringsavtale fra fornyelsen 12.1.21.

Forsikringsforetaket avviser ansvar og anfører at vilkårene for dekning ikke er oppfylt. Den aktuelle forsikringen er en kriminalitetsforsikring med en snever utvidelse for IT-kriminalitet, og ikke en cyberforsikring. Det er ikke sannsynliggjort at "andre enn ansatte, vikarer og oppdragstakere" har skaffet seg selv eller andre en økonomisk fortjeneste. Det er sikrede som må sannsynliggjøre fullbyrdet tyveri eller bedrageri. Foretaket viser til FinKN 2015-140, som gjaldt et tilsvarende vilkår. Vilkåret kan ikke regnes som urimelig.

Foretaket avviser at vilkårene ikke er formulert klart nok. Det må hensyntas at sikrede er næringsdrivende. Sikrede fikk tilsendt vilkårene som et tilbud 6.12.17 og aksepterte dette tilbudet 12.12.17. Foretaket bestrider også at det har brutt informasjonsplikten ved tegning.

Foretaket anfører at sikrede ved forliket 15.3.23 frafalt muligheten til å gjøre innsigelser vedrørende uklarhet fra foretaket gjeldende.

Finansklagenemnda Skades begrunnelse

Spørsmålet er om foretaket er ansvarlig for kostnader pådratt i forbindelse med hackerangrep.

Sikrede har en kriminalitetsforsikring med følgende utvidelse:

6 Utvidet dekning

Forsikringen er utvidet til å omfatte:

6.1 IT-Kriminalitet - formuestap påført sikrede ved datakriminalitet av utenforstående

Vilkårenes punkt 4 endres til å omfatte:

Sikredes økonomiske tap som konstateres i forsikringstiden og som har oppstått som følge av at andre enn ansatte, vikarer og oppdragstakere

- skaffer seg selv eller andre en økonomisk fortjeneste som følge av tyveri eller bedrageri i henhold til straffeloven og
- tapet har oppstått som følge av inntrengning i og manipulering av datanettverk i sikredes databehandlingssystem.

Sosial manipulasjon som fakturasvindel, direktørsvindel og phishing er følgelig ikke omfattet av forsikringen (...)

Vilkårene dekker formuestap påført sikrede under de forutsetninger som er angitt i kulepkt. 1 og 2, dvs. at tapet må ha oppstått som følge av at tredjemann 1) skaffer seg selv eller andre en økonomisk fortjeneste som følge av tyveri eller bedrageri i henhold til straffeloven og 2) tapet er oppstått som følge av inntrengning i datanettverk. Det er ikke omstridt at det foreligger inntrengning i datanettverk, men foretaket anfører at kulepunkt 1 ikke er oppfylt.

Formuleringen "skaffer seg eller andre" betyr at økonomisk fortjeneste hos tredjemann må være bevist. Hackerne har fremsatt krav om løsepenger, og det er åpenbart at hackingen hadde vinnings hensikt slik sikrede anfører. Kravet ble imidlertid ikke etterkommet av sikrede. Det er derfor ikke sannsynliggjort at hackerne faktisk har oppnådd noen økonomisk gevinst, jf. for så vidt FinKN 2015-140 som foretaket viser til. De utlegg sikrede krever dekning for gjelder sikredes utgifter og kostnader, og ikke formuestap pga. tredjemanns gevinst som følge av en kriminell handling mot sikrede.

Sikrede anfører subsidiært at foretaket er ansvarlig for brudd på informasjonsplikten, uklare vilkår, urimelige vilkår og etter profesjonsansvaret i fal. § 21-2. Nemnda påpeker at brudd på informasjonsplikten kan føre til ansvar etter fal. § 21-2, mens uklare vilkår evt. må tolkes mot sikrede. Nemnda kan ikke se at sikredes henvisning til fal. § 1-7 er relevant.

Nemnda kan ikke se at vilkåret er uklart, og det er heller ikke urimelig. Det dreier seg om en kriminalitetsforsikring som typisk dekker sikredes formuestap påført gjennom en kriminell handling mot sikrede hvor gjerningsmannen har beriket seg på sikrede bekostning, f.eks. ved bedrageri, tyveri og underslag. Tillegget gir en begrenset dekning for hackerangrep knyttet nettopp til de typiske trekkene ved en kriminalitetsforsikring. Hvis sikrede ønsket en bedre dekning, måtte han kjøpe en cyber forsikring.

Det er uklart for nemnda hvilke handleplikter sikrede mener foretaket har brutt og som kan gi grunnlag for profesjonsansvar etter fal. § 21-2. Sikrede inngikk forlik med foretaket 15.3.23. Forliket gjelder "alle krav som er gjort gjeldende i stevningen", som nemnda forstår var krav om erstatning fra foretaket for brudd på informasjonsplikten under tegning. Sikredes krav nå må derfor gjelde fornyelsen av avtalen i 2019, hvor vilkårene ble endret. Nemnda antar at sikrede her refererer til fal. § 3-3 annet ledd:

Vil forsikringsforetaket endre forsikringsavtalen i forbindelse med fornyelse, skal det sammen med premievarslet for den nye forsikringsperioden gi forsikringstakeren de nye vilkårene med en redegjørelse for de endringer som er gjort. En endring som det ikke er redegjort for på denne måten, kan foretaket ikke påberope

Det opprinnelige vilkåret fra 2017 fastslo i første ledd:

Vilkårene punkt 1 endres slik at også datakriminalitet utført av andre enn sikredes ansatte og vikarer er omfattet av forsikringen. Tapet må ha oppstått som følge av inntrengning eller manipulering av datanettverk i sikredes behandlingssystem.

Denne bestemmelsen har ingen forutsetning om at tredjemann skal ha oppnådd en økonomisk fordel. Annet ledd i vilkåret fastslo imidlertid at:

Vilkårenes øvrige bestemmelser, punkt 1-11 og sikkerhetsforskrifter, gjelder også for denne dekningen.

Første ledd måtte derfor sees i sammenheng med pkt. 4 Hva forsikringen omfatter. Første ledd i pkt. 4 fastslo at "Forsikringen dekker sikredes direkte økonomiske tap" som følge av at den ansatte "har eller har forsøkt å skaffe seg eller andre en uberettiget direkte økonomisk vinning". Deretter het det i tredje ledd:

Med direkte økonomisk tap menes det kronebeløp eller verdien av den gjenstand eller interesse som er frarøvet sikrede ved en handling eller unnlatelse som er nevnt i første avsnitt". Disse handlingene er underslag, tyveri, bedrageri, utroskap, dokumentfalsk og korrupsjon.

Nemnda forstår dette slik at endringen i pkt. 6 i realiteten kun inkorporerer direkte i pkt. 6 de relevante delene av pkt. 4 som tidligere gjaldt også for pkt. 6. I så fall foreligger det ingen endring som foretaket har plikt til å informere om, jf. fal. § 3-3 referert ovenfor.

Nemnda peker også på at konsekvensen av manglende informasjon er at foretaket ikke kan påberope seg det nye vilkåret, men i så fall gjelder den tidligere begrensningen i pkt. 4 som ville ført til samme resultat.

Nemnda kan etter dette ikke se at det grunnlag for dekning av sikredes tap.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Skades konklusjon

Foretaket gis medhold.

Ved behandlingen deltok Trine-Lise Wilhelmsen (leder), Trine Vøien (bransjerepresentant) og Heike Kristine Bentsen (næringsrepresentant).